

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2025/249

Karar Sayısı : 2026/79

Karar Tarihi : 16/4/2026

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Ankara Batı 1. Asliye Ticaret Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 28/2/2018 tarihli ve 7101 sayılı Kanun'un 15. maddesiyle değiştirilen 287. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...*derhâl geçici mühlet kararı verir...*" ibaresinin Anayasa'nın 36. ve 138. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Konkordato talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 287. maddesi şöyledir:

"Geçici mühlet:

MADDE 287- (Değişik: 28/2/2018-7101/15 md.)

Konkordato talebi üzerine mahkeme, 286 ncı maddede belirtilen belgelerin eksiksiz olarak mevcut olduğunu tespit ettiğinde derhâl geçici mühlet kararı verir ve 297 nci maddenin ikinci fıkrasındaki hâller de dahil olmak üzere, borçlunun malvarlığının muhafazası için gerekli gördüğü bütün tedbirleri alır.

Konkordato işlemlerinin başlatılması alacaklılardan biri tarafından talep edilmişse, borçlunun 286 ncı maddede belirtilen belgeleri ve kayıtları mahkemenin vereceği makul süre içinde ve eksiksiz olarak sunması hâlinde geçici mühlet kararı verilir. Bu durumda anılan belge ve kayıtların hazırlanması için gerekli masraf alacaklı tarafından karşılanır. Belge ve kayıtların süresinde ve eksiksiz olarak sunulmaması hâlinde geçici mühlet kararı verilmez ve alacaklının yaptığı konkordato talebinin de reddine karar verilir.

Mahkeme, geçici mühlet kararıyla birlikte konkordatomun başarıya ulaşmasının mümkün olup olmadığının yakından incelenmesi amacıyla bir geçici konkordato komiseri görevlendirir. Alacaklı sayısı ve alacak miktarı dikkate alınarak gerektiğinde üç komiser de görevlendirilebilir. (Ek cümle:6/12/2018-7155/14 md.) Üç komiser görevlendirilmesi durumunda komiserlerden biri, mahkemenin bulunduğu ilde faaliyet göstermek şartıyla Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirilmiş bağımsız denetçiler arasından seçilir. 290 ncı madde bu konuda kıyasen uygulanır.

Geçici mühlet üç aydır. Mahkeme bu üç aylık süre dolmadan borçlunun veya geçici komiserin yapacağı talep üzerine geçici mühleti en fazla iki ay daha uzatabilir, uzatmayı borçlu talep etmişse geçici komiserin de görüşü alınır. Geçici mühletim toplam süresi beş ayı geçemez.

291 inci ve 292 nci maddeler, geçici mühlet hakkında kıyasen uygulanır.

Geçici mühlet talebinin kabulü, geçici komiser görevlendirilmesi, geçici mühletim uzatılması ve tedbirlere ilişkin kararlara karşı kanun yoluna başvurulamaz."

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Kadir ÖZKAYA, Hasan Tahsin GÖKCAN, Basri BAĞCI, Engin YILDIRIM, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, İrfan FIDAN, Kenan YAŞAR, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL, Ömer ÇINAR ve Metin KIRATLI'nın katılımlarıyla 11/12/2025 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Özge ULUKAYA tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükmü, dayananlar ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Genel Açıklama

3. 2004 sayılı Kanun'un 285 ila 309. maddelerinde konkordato kurumu düzenlenmiştir.

4. Anılan Kanun'un 285. maddesinin birinci fıkrasında borçlarını vadesi geldiği hâlde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlunun vade verilmek veya indirim yapılmak suretiyle borçlarını ödeyebilmek ya da muhtemel bir iflastan kurtulmak için mahkemeden konkordato talep edebileceği hükme bağlanmıştır. Söz konusu maddenin ikinci fıkrasında da iflas talebinde bulunabilecek her alacaklının gerekçeli bir dilekçeyle borçlu hakkında konkordato işlemlerinin başlatılmasını isteyebileceği belirtilmiştir.

5. Buna göre borçlu veya alacaklı tarafından talep edilebilen konkordatoyla, borçlunun çeşitli sebeplerle bozulan maddi durumunun iyileştirilmesine, ekonomik faaliyetlerini sürdürmesine ve borçlarını ödemesine imkân tanındığı anlaşılmaktadır.

6. Kanun'un 286. maddesinin birinci fıkrasının (a) ila (e) bentlerinde konkordato talebine eklenecek belgeler düzenlenmiştir.

7. Bu kapsamda anılan fıkranın (a) bendine göre borçlunun borçlarını hangi oranda veya vadede ödeyeceğini, bu kapsamda alacaklıların alacaklarından hangi oranda vazgeçmiş olacaklarını, ödemelerin yapılması için borçlunun mevcut mallarını satıp satmayacağını, borçlunun faaliyetine devam edebilmesi ve alacaklılara ödemelerini yapabilmesi için gerekli mali kaynağın sermaye artırımı veya kredi temini yoluyla yahut başka bir yöntem kullanılarak sağlanacağını gösteren konkordato ön projesi konkordato talebine eklenecek belgelerdendir.

8. Fıkranın (b) bendinde de borçlunun mal varlığının durumunu gösterir belgeler, borçlu defter tutmaya mecbur kişilerden ise 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre hazırlanan son bilanço, gelir tablosu, nakit akım tablosu, hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de aktiflerin muhtemel satış fiyatları üzerinden hazırlanan ara bilançolar, ticari defterlerin açılış ve kapanış tasdikleri ile elektronik ortamda oluşturulan defterlere ilişkin e-defter berat bilgileri, borçlunun mali durumunu açıklayıcı diğer bilgi ve belgeler, maddi ve maddi olmayan duran varlıklara ait olup defter değerlerini içeren listeler,

tüm alacak ve borçları vadeleri ile birlikte gösteren liste ve belgeler konkordato talebine eklenecek belgeler arasında sayılmıştır.

9. (c), (d) ve (e) bentlerine göre alacaklıları, alacak miktarlarını ve alacaklıların imtiyaz durumunu gösteren liste; konkordato ön projesinde yer alan teklife göre alacaklıların eline geçmesi öngörülen miktar ile borçlunun iflâsı hâlinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktarı karşılaştırmalı olarak gösteren tablo ile Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca (Kurum) yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşu tarafından Türkiye Denetim Standartlarına göre yapılacak denetim kapsamında hazırlanan ve konkordato ön projesinde yer alan teklifin gerçekleşeceği hususunda makul güvence veren denetim raporu ile dayanakları konkordato talebine eklenecek diğer belgeler arasında sayılmıştır.

10. Anılan maddenin üçüncü fıkrasında birinci fıkranın (e) bendi kapsamında düzenlenecek raporlar ve bu raporlara dayanak olacak denetimlerde, denetim kuruluşlarının faaliyetleri, hak ve yükümlülükleri, raporların inceleme ve denetimleri, bu raporlar sebebiyle doğacak idari ve hukuki sorumluluk ile diğer hususlar hakkında 26/9/2011 tarihli ve 660 sayılı Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK) hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

11. Söz konusu KHK'nın 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde *“bağımsız denetim kuruluşu”* bağımsız denetim yapmak üzere Kurum tarafından yetkilendirilen sermaye şirketleri olarak tanımlanmıştır. KHK'nın 9. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendinde bağımsız denetim kuruluşlarının kuruluş şartlarını ve çalışma esaslarını belirlemek; (d) bendinde bağımsız denetim kuruluşlarının faaliyetleri ile denetim çalışmalarının Kurumca yayımlanan standart ve düzenlemelere uyumunu gözetlemek ve denetlemek, (e) bendinde ise mevzuata aykırılıkları tespit edilen bağımsız denetim kuruluşları hakkında idari yaptırım kararı vermek Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulunun (Kurul) görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

12. KHK'nın 24. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde bağımsız denetim kuruluşlarının denetledikleri finansal tablo, bilgi ve raporlara ilişkin olarak hazırladıkları bağımsız denetim raporlarının denetim standartlarına aykırı olması ile bu raporlardaki yanlış, eksik ve yanıltıcı bilgi ve kanaatler nedeniyle doğabilecek zararlardan hukuken sorumlu oldukları düzenlenmiştir.

13. 25. maddenin (5) numaralı fıkrasında Kurumca yapılan incelemeler sonucunda bağımsız denetim kuruluşları hakkında ikaz, uyarı, faaliyetin kısıtlanması, faaliyet izninin askıya alınması ve iptali dâhil olmak üzere uygun yaptırımların uygulanacağı ve bu fıkra da belirtilen idari yaptırımlara karar verilmiş olmasının ayrıca idari para cezasına karar verilmesine engel olmayacağı öngörülmüştür.

14. 26. maddenin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde KHK hükümlerine dayanılarak yapılan düzenlemelere, belirlenen standart ve formlara ve Kurulca alınan genel ve özel nitelikteki kararlara aykırı hareket eden bağımsız denetim kuruluşlarına, Kurul tarafından on bin Türk lirasından elli bin Türk lirasına kadar idari para cezasının verileceği hükme bağlanmıştır.

B. Anlam ve Kapsam

15. 2004 sayılı Kanun'un 287. maddesinin birinci fıkrasında konkordato talebi üzerine mahkemenin 286. maddede belirtilen belgelerin eksiksiz olarak mevcut olduğunu tespit ettiğinde derhâl geçici mühlet kararı vereceği ve 297. maddenin ikinci fıkrasındaki hâller de dâhil olmak üzere, borçlunun mal varlığının muhafazası için gerekli gördüğü bütün tedbirleri alacağı hükme bağlanmıştır. Anılan Kanun'un 287. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...*derhâl geçici mühlet kararı verir...*" ibaresi itiraz konusu kuralı oluşturmaktadır.

16. Söz konusu maddenin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde konkordato işlemlerinin başlatılmasının alacaklılardan biri tarafından talep edilmesi hâlinde borçlunun 286. maddede belirtilen belgeleri ve kayıtları mahkemenin vereceği makul süre içinde ve eksiksiz olarak sunması hâlinde geçici mühlet kararının verileceği belirtilmiştir.

17. Maddenin üçüncü fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinde geçici mühlet kararıyla birlikte konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olup olmadığının yakından incelenmesi amacıyla bir geçici konkordato komiserinin görevlendirileceği, alacaklı sayısı ve alacak miktarı dikkate alınarak gerektiğinde üç komiserin de görevlendirilebileceği düzenlenmiştir.

18. Dördüncü fıkra da geçici mühletin üç ay olduğu, mahkemenin bu üç aylık sürenin dolmasından önce borçlunun veya geçici komiserin yapacağı talep üzerine geçici mühleti en fazla iki ay daha uzatabileceği, uzatmayı borçlu talep etmişse geçici komiserin de görüşünün alınacağı ve geçici mühletin toplam süresinin beş ayı geçemeyeceği hükme bağlanmıştır.

19. Beşinci fıkra da Kanun'un 291. ve 292. maddelerinin geçici mühlet hakkında kıyasen uygulanacağı belirtilmiştir. Buna göre 291. maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi kapsamında konkordato talebi ile amaçlanan iyileşmenin geçici mühletin sona ermesinden önce gerçekleştiğinin komiserin yazılı raporuyla mahkemeye bildirilmesi üzerine mahkemece resen geçici mühlet kaldırılarak konkordato talebinin reddine karar verilecektir.

20. 292. maddede kesin mühlet içinde konkordato talebinin reddi ile iflasın açılması düzenlenmiştir. Söz konusu maddenin birinci fıkrasının (a) ile (d) bentlerinde kesin mühletin verilmesinden sonra borçlunun mal varlığının korunması için iflasın açılması gerekiyorsa, konkordatonun başarıya ulaşamayacağı anlaşıyorsa, borçlunun 297. maddeye aykırı davrandığı veya komiserin talimatlarına uymadığı ya da borçlunun alacaklıları zarara uğratma amacıyla hareket ettiği anlaşıyorsa, borca batık olduğu anlaşılan bir sermaye şirketi veya kooperatifin konkordato talebinden feragat etmesi hâlinde komiserin yazılı raporu üzerine mahkemenin kesin mühleti kaldırarak konkordato talebinin reddine ve iflasa tabi borçlunun iflasına resen karar vereceği düzenlenmiştir. Buna göre söz konusu hâllerin geçici mühlet kararından sonra gerçekleşmesi durumunda da konkordato talebinin reddine ve borçlunun iflasına resen karar verilebileceği anlaşılmaktadır.

21. 292. maddenin ikinci fıkrası dikkate alındığında iflasa tabi olmayan borçlu bakımından birinci fıkranın (b) ve (c) bentlerinde sayılan konkordatonun başarıya ulaşamayacağının anlaşılması ile borçlunun 297. maddeye aykırı davranması veya komiserin talimatlarına uymaması ya da alacaklıları zarara uğratma amacıyla hareket ettiğinin anlaşılması hâllerinin geçici mühletin verilmesinden sonra gerçekleşmesi durumunda komiserin yazılı raporu üzerine mahkeme geçici mühleti kaldırarak konkordato talebinin reddine resen karar verecektir.

22. 287. maddenin altıncı fıkrasında geçici mühlet talebinin kabulü, geçici komiserin görevlendirilmesi, geçici mühletin uzatılması ve tedbirlere ilişkin kararlara karşı kanun yoluna başvurulamayacağı hükme bağlanmıştır.

23. 288. maddenin birinci fıkrasında ise geçici mühletin, kesin mühletin sonuçlarını doğuracağı belirtilmiştir. Söz konusu maddenin ikinci fıkrasında mahkemece geçici mühlet kararının Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ve Basın-İlan Kurumunun resmi ilan portalinde ilan edileceği ve derhâl tapu müdürlüğüne, ticaret sicili müdürlüğüne, vergi dairesine, gümrük ve posta idarelerine, Türkiye Bankalar Birliğine, Türkiye Katılım Bankaları Birliğine, mahallî ticaret odalarına, sanayi odalarına, taşınır kıymet borsalarına, Sermaye Piyasası Kuruluna ve diğer gerekli yerlere bildirileceği, yapılacak ilanda ayrıca alacaklıların ilandan itibaren yedi günlük kesin süre içinde dilekçeyle itiraz ederek konkordato mühleti verilmesini gerektiren bir hâlin bulunmadığını delilleriyle birlikte ileri sürebilecekleri ve bu çerçevede mahkemeden konkordato talebinin reddini isteyebileceklerinin belirtileceği öngörülmüştür.

24. Bu itibarla geçici mühletin en önemli etkisinin 294. madde uyarınca mühlet içinde ilke olarak mevcut takiplerin durması ve yeni bir takibin başlatılamaması olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra 297. madde gereğince borçlunun tasarruf yetkisi de önemli ölçüde sınırlanmaktadır. Anılan madde kapsamında borçlunun bazı tasarrufları yapması yasaklanmakta veya konkordato komiserinin iznine tabi kılınmakta; borçlu, konkordato komiserinin gözetiminde faaliyetlerine devam edebilmektedir. Borçlunun tasarruf yetkisinin tamamen kaldırılarak borçlunun yerine konkordato komiserinin işletmenin faaliyetlerini devam ettirmesine dahi hükmedilebilmektedir.

25. Dolayısıyla konkordato mühletinin, borçlunun takiplerden korunmuş bir şekilde alacaklılar toplantısı vasıtasıyla alacaklılarla anlaşarak konkordato yapabilmesine ve konkordatonun mahkemece tasdikine imkân tanıdığı anlaşılmaktadır.

C. İtirazın Gerekçesi

26. Başvuru kararında özetle; itiraz konusu kuralla gerekli belgeleri sunan kişi hakkında geçici mühlet kararı verilmesinin zorunlu kılındığı, sunulan belge ve delilleri değerlendirmek için hâkime takdir yetkisinin tanınmadığı, geçici mühlet kararının alacaklıların hukuki durumunu doğrudan etkilemesine rağmen kötü niyetli başvuruları denetleme imkânının getirilmediği, geçici mühlet kararına karşı kanun yoluna başvurulamamasının mahkemeye erişim hakkını ihlal ettiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 36. ve 138. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Ç. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

27. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 5. ve 35. maddeleri yönünden incelenmiştir.

28. Anayasa'nın 35. maddesinde "*Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir./ Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir./ Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.*" denilmek suretiyle mülkiyet hakkı güvenceye bağlanmıştır.

29. Mülkiyet hakkı ekonomik değer ifade eden ve değeri parayla ölçülebilen her türlü mal varlığı hakkını kapsamaktadır. Bu bağlamda mülkiyet hakkı, maddi varlığı bulunan

taşınır ve taşınmaz mal varlığını kapsadığı gibi maddi bir varlığı bulunmayan hak ve alacakları da içermektedir (AYM, E.2024/8, K.2024/126, 27/6/2024, §§ 10, 11).

30. Anayasa'nın anılan maddesinde bir temel hak olarak güvence altına alınan mülkiyet hakkı kişiye -başkasının hakkına zarar vermemek ve kanunların koyduğu sınırlamalara uymak koşuluyla- sahibi olduğu şeyi dilediği gibi kullanma ve ondan tasarruf etme, onun semerelerinden yararlanma imkânı verir (AYM, E.2022/128, K.2023/136, 26/7/2023, § 18; *Mehmet Akdoğan ve diğerleri* [1. B.], B. No: 2013/817, 19/12/2013, § 32).

31. Geçici mühlet kararının borçlunun mal varlığı üzerindeki tasarruf yetkisini sınırladığı, alacaklıların başlattığı takipler üzerinde de etkisinin olduğu gözetildiğinde itiraz konusu kuralın borçlu ve alacaklılar yönünden mülkiyet hakkı kapsamında incelenmesi gerektiği açıktır.

32. Anayasa'nın 5. maddesi insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamayı devletin temel amaç ve görevleri arasında saymıştır. Devlet, kişilerin mülkiyet hakkından tam anlamıyla yararlanabilmesi ve etkili bir şekilde mülkiyet hakkının korunması amacıyla gereken yasal, idari ve yargısal önlemleri almak zorundadır.

33. Anayasa'nın 35. maddesinde bir temel hak olarak güvence altına alınan mülkiyet hakkının etkili bir şekilde korunabilmesi yalnızca devletin bu hakka müdahaleden kaçınmasıyla sağlanamaz. Anayasa'nın 5. ve 35. maddeleri uyarınca devletin mülkiyet hakkının korunmasına ilişkin pozitif yükümlülükleri de bulunmaktadır. Bu pozitif yükümlülükler bazı durumlarda özel kişiler arasındaki uyumsuzluklar da dâhil olmak üzere mülkiyet hakkının korunması için belirli tedbirlerin alınmasını gerekli kılar (AYM, E.2021/82, K.2022/167, 29/12/2022, § 17; E.2019/11, K.2019/86, 14/11/2019, § 13; *Eyyüp Boyunukara* [1. B.], B. No: 2013/7842, 17/2/2016, §§ 39, 40).

34. Anayasa'nın anılan maddeleri uyarınca devletin pozitif yükümlülükleri çerçevesinde -özel kişiler arası uyumsuzluklarla ilgili olsun ya da olmasın- alacakların tahsilinin düzenlenmesi ve kişilerin alacaklarına kavuşması bakımından etkili bir sistem kurma sorumluluğu bulunmaktadır. Özel kişiler arasındaki uyumsuzluklarda devletin mülkiyet hakkına ilişkin pozitif yükümlülükleri, karşılıklı hak ve menfaatler dengesine dayanmaktadır. Alacakların tahsiline ilişkin süreç bakımından da durum böyledir. Bu yönüyle devlet alacakların tahsiline ilişkin sistemi kurarken gerek alacaklıların gerekse de borçlu ve üçüncü kişilerin hak ve menfaatlerini gözetmek, kişilerin mülkiyet haklarının korunması için gerekli tedbirleri almak durumundadır (AYM, E.2021/82, K.2022/167, 29/12/2022, § 21). Konkordato sürecindeki borçlunun mal varlığı ile alacaklıların hakları da Anayasa'nın 35. maddesine göre mülkiyet hakkının kapsamındadır.

35. Alacağın ödenmemesi nedeniyle başlatılan icra takibinde alacaklı ve borçlunun mülkiyet hakkı çatışmaktadır. Devlet cebrî icra sistemini kurarken gerek alacaklının gerekse de borçlu ve ilgili üçüncü kişilerin hak ve menfaatlerini gözetmek, kişilerin mülkiyet haklarının korunması için gerekli tedbirleri almak durumundadır. Buna göre bir yandan alacaklının mülkiyet hakkı kapsamında bulunan alacağına kavuşması için etkin bir icra yolunun oluşturulması, öte yandan da icradan etkilenen borçlu ve ilgili diğer kişilere, mülkiyet haklarına yapılan müdahalelerin keyfî veya hukuka aykırı olduğunu ileri sürebilmeleri için etkin biçimde itiraz edebilme imkânının tanınması gerekir (AYM, E.2019/11, K.2019/86, 14/11/2019, § 16; *Hesna Funda Baltalı ve Baltalı Gıda Hayvancılık*

36. Sosyal ve ekonomik koşullardaki değişiklikler nedeniyle işletmelerin ekonomik varlıklarını yitirme tehlikesiyle karşı karşıya kalmaları, alacaklılar bakımından alacaklarını tahsil edememe, çalışanlar bakımından ise işlerini kaybetme riskine yol açmaktadır. Bu riskin millî ekonomiyi ve yatırım ortamını doğrudan etkileyeceği açıktır. Bu nedenle konkordatoya ilişkin düzenlemelerde borçlunun, alacaklıların, çalışanların ve ülkenin ekonomik menfaatlerinin korunması ve dengelenmesine yönelik tedbirlerin alınması gerekmektedir (AYM, E.2024/27, K.2025/38, 11/2/2025, § 27).

37. Kural, 2004 sayılı Kanun'un 286. maddesinde yer alan belgelerin eksiksiz olarak mevcut olduğunun tespit edilmesi hâlinde derhâl geçici mühlet kararı verilmesini öngörmektedir. Başka bir ifadeyle kural kapsamında geçici mühlet kararının verilebilmesi için anılan maddede belirtilen belgeler eksiksiz olarak mahkemeye sunulmalıdır. Bu durumun mahkeme tarafından tespit edilmesi hâlinde ise doğrudan geçici mühlet kararı verilmesi gerekmektedir.

38. Gereğesinde kuralın amacının ödeme güclüğü içinde bulunan borçluya süratle geçici hukuki koruma sağlamak olduğu belirtilmiştir. Bu bağlamda geçici mühlet kararının, borçlunun ticari faaliyetlerini sürdürmesine ve borçlarını ödemesine imkân tanıyan geçici bir koruma tedbiri niteliği taşıdığı anlaşılmaktadır. Bu itibarla söz konusu karar alacaklıların alacaklarını tahsil etme ihtimalini artırmaya hizmet etmektedir.

39. Öte yandan devlet, alacakların tahsiline ilişkin bir sistem kurarken gerek alacaklıların gerekse de borçlu ve üçüncü kişilerin hak ve menfaatlerini gözetmek, kişilerin mülkiyet haklarının korunması için gerekli tedbirleri almak durumundadır. Bu husus tarafların çatışan menfaatleri arasındaki makul dengenin sağlanması açısından önem taşımaktadır.

40. Kural kapsamında geçici mühlet kararının verilebilmesi için bağımsız denetim kuruluşları tarafından hazırlanan konkordato ön projesinde yer alan teklifin gerçekleşeceği hususunda makul güvence veren denetim raporunun alınması gerekmektedir. Kurul denetimine tabi bağımsız denetim kuruluşları tarafından hazırlanan makul güvence veren denetim raporunun alınması zorunluluğu, gerçekleşmesi mümkün olmayan başka bir ifadeyle borçlunun ekonomik durumunu düzeltme amacı taşımayan dürüstlük kuralına aykırı konkordato taleplerinin önüne geçilmesini sağlamaktadır. Nitekim belirtilen denetim raporunun sunulmasını zorunlu kılan hükmün gereğesinde de makul güvence veren denetim raporunun borçlu ve alacaklının menfaat dengesinin daha iyi bir şekilde korunmasına katkı sunacağı ifade edilmiştir.

41. Diğer yandan bağımsız denetim kuruluşlarının, makul güvence veren denetim raporunun denetim standartlarına aykırı olması veya raporlardaki yanlış, eksik ve yanıltıcı bilgi ve kanaatler nedeniyle doğabilecek zararlardan hukuken sorumlu oldukları, ayrıca duruma göre bu kuruluşlar hakkında faaliyet izninin durdurulmasına, iptaline veya idari para cezasına karar verilebileceği öngörülerek söz konusu raporun standartlara ve gerçeğe uygun bir şekilde hazırlanması için gerekli tedbirlerin öngörüldüğü anlaşılmıştır.

42. Anılan Kanun'da hâkime 286. maddedeki belgeleri inceleyerek bunların eksik olup olmadığını tespit etme hususunda takdir yetkisi tanınmış ancak belgelerin eksik

olmadığının tespit edilmesi hâlinde geçici mühlet kararının verilmesi zorunlu tutulmuştur. Geçici mühlet kararının geçici nitelikte, uygulama süresi sınırlı, esas itibarıyla teknik ve objektif ölçütlere dayanılarak verilen bir tedbir kararı olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim bu nedenle geçici mühlet kararının verilebilmesi için güvenilirliği denetime tabi belgelerin varlığı gerekmektedir. Kanun koyucunun teknik boyutu bulunan ve hızlı müdahale gerektiren hususlarda hâkimin takdir yetkisini daraltmasında tek başına anayasal açıdan bir engel bulunmamaktadır. Bu çerçevede kural kapsamında geçici mühlet kararının, önceden belirlenmiş objektif koşulların gerçekleşmesi hâlinde hızlı koruma sağlanması amacıyla verileceği dikkate alındığında hâkimin teknik bir konuda, objektif ve denetime elverişli raporların varlığına rağmen takdir yetkisini tamamen serbestçe kullanabilmesinin sistemin öngördüğü hızlı koruma mekanizmasını zayıflatabileceği açıktır.

43. Öte yandan devletin, mülkiyet hakkı yönünden pozitif yükümlülüğü kapsamında borçlunun ve alacaklıların menfaatlerinin dengelenip dengelenmediğinin tespitinde geçici nitelikte bir tedbir olduğu anlaşılan geçici mühlet kararının uygulanacağı sürenin de dikkate alınması gerekmektedir. Bu bağlamda geçici mühletin ilke olarak üç ay olarak öngörüldüğü ancak borçlunun veya geçici komiserin talebi üzerine bu sürenin en fazla iki ay daha uzatılabileceği ve nihai olarak geçici mühlet kararının en fazla beş ay devam edebileceği anlaşılmaktadır. Bu itibarla geçici mühlet kararıyla borçlunun ticari faaliyetlerinin devam etmesinin ve borçlarının ödenmesinin amaçlandığı dikkate alındığında öngörülen azami beş aylık sürenin makul olmadığı söylenemez.

44. Ayrıca anılan maddenin altıncı fıkrası uyarınca geçici mühlet talebinin kabulüne ilişkin kararlara karşı kanun yoluna başvurulması mümkün olmamakla birlikte 288. maddenin birinci fıkrasında öngörülen usule göre yapılacak ilan sonrasında alacaklılara, konkordato mühleti verilmesini gerektiren bir hâlin bulunmadığı yönünde itiraz etme imkânı tanınmıştır. Bu çerçevede geçici mühlet kararı verildikten sonra alacaklıların sürece dâhil edildiği ve kesin mühlet kararı verildikten sonra da alacaklıların iradelerinin dikkate alındığı bir sürecin öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

45. Bununla birlikte mahkemenin konkordato talebiyle amaçlanan iyileşmenin geçici mühletin sona ermesinden önce gerçekleşmesi veya geçici mühlet sona ermeden borçlunun mal varlığının korunması için iflasın açılmasının gerekmesi, konkordatonun başarıya ulaşamayacağının anlaşılması, borçlunun öngörülen sınırlamalara aykırı davranması ya da komiserin talimatlarına uymaması veya borçlunun alacaklıları zarara uğratma amacıyla hareket ettiğinin anlaşılması durumunda geçici mühletin kaldırılmasına ve konkordato talebinin reddine karar vermesi mümkündür. Dolayısıyla alacaklıların menfaatlerinin korunması, geçici mühletin amacı dışında kullanılması ve başarıya ulaşma ihtimali bulunmayan konkordato projesine rağmen geçici mühletin devam etmesinin engellenmesi için gerekli önlemlerin de öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

46. Bu itibarla borçlunun ticari faaliyetlerinin devam etmesi ve alacaklıların alacaklarına kavuşma ihtimalinin artırılması amacıyla öngörülen kuralda alacaklılar ile borçlunun menfaatleri arasındaki makul dengenin sağlandığı gözetildiğinde kuralın mülkiyet hakkına ilişkin olarak devletin pozitif yükümlülükleriyle çelişen bir yönünün bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

47. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 5. ve 35. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 36. ve 138. maddelerine de aykırı olduğu ileri sür÷lmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 5. ve 35. maddeleri bağlamında yapılan değerdendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 36. ve 138. maddeleri yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek gör÷lmemiştir.

IV. HÜKÜM

9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 28/2/2018 tarihli ve 7101 sayılı Kanun'un 15. maddesiyle değıştirilen 287. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...derhâl geçici mühlet kararı verir..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE 16/4/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Başkanvekili
İrfan FİDAN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI